

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työllisyyslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työllisyyslakiin vuonna 1981 lisätty 6 a § korvattavaksi työllisyyslakiin otettavalla 2 a luvulla, joka sisältää aikaisempaa täydellisemmät säännökset työllisyysmäärärahojen käyttömenettelystä. Muutokset merkitsevät menettelyn yksinkertaista-

mista ja säännösten soveltamisessa havaittujen tulkintaongelmien poistamista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1983 alusta ja sitä sovellettaisiin hankkeisiin, joihin työllisyysmäärärahoja on myönnetty ennen vuoden 1984 loppua.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain (78/22) 3 § 1 momentin 12 kohdan mukaan valtioneuvostolle kuuluvista asioista käsittelee työvoimaministeriö asiat, jotka koskevat työvoimapolitiikan suunnittelua ja ohjausta sekä työllisyyden edistämistä ja työttömyyden torjuntaa. Työnvälitys-, ammatinvalinnanohjaus-, työllisyyskoulutustoimenpiteiden lisäksi työttömyyden kasvaessa on tarvittu valtiovallan erityisiä työllisyysperusteisia toimenpiteitä, joilla on lisätty työvoiman kysyntää. Eräänä keinona on valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu määrärahoja käytettäväksi työllisyyden hoitoon (luku 34.50). Näitä työllisyysmäärärahoja on työllisyyslain 6 a §:n nojalla myönnetty valtion virastoille ja laitoksille henkilöstön palkkaamiseen erikseen annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti sekä käytettäväksi erilaisiin

rakennushankkeisiin tai muihin investointiluontoiisiin töihin.

Työllisyyslain 6 a § ehdotetaan nyt korvattavaksi 2 a luvulla, jossa säädettäisiin työllisyysmäärärahojen käytöstä ja käyttömenettelystä. Esitetyillä säännöksillä pyritään siihen, että työllisyysmäärärahojen käyttö voitaisiin mahdollisimman hyvin yhteensovittaa eri viranomaisten normaalisti avustaman toiminnan tavoitteiden kanssa. Työllisyysmäärärahoja käytettäisiin niihin hankkeisiin, jotka asianomaisten erityisviranomaistenkin tavoitteiden kannalta ovat perusteltuja. Vaikka työllisyysmäärärahojen ensisijainen käyttöperuste on työllisyyden edistäminen, on myös tarkoituksenmukaista ottaa huomioon mahdollisimman hyvin erityisviranomaisten tavoitteet. Esityksellä pyritään parantamaan yhteensovittamisen edellytyksellä samalla kun myöntämismenettelyt yksinkertaistettaisiin eräiltä osin.

Samalla kun työllisyysmäärärahojen käytössä pyritään varmistamaan muiden viranomaisten

tavoitteiden huomioonottaminen, tulee vastavasti muiden viranomaisten ottaa omassa päätöksenteossään työllisyystavoitteet entistä paremmin huomioon. Hyviin tuloksiin pääsemisen edellyttää molemminpuoleista tavoitteiden yhteensovittamista.

2. Nykyinen tilanne

2.1. Lainsäädäntö

Työllisyyslaissa (946/71) ei ennen 10 päivää heinäkuuta 1981 ollut säännöksiä valtion tulo- ja menoarviossa työllisyyden hoitoon osoitettujen määrärahojen käyttömenettelystä. Sanoittuna päivänä annettiin laki työllisyyslain muuttamisesta, jolla työllisyyslakiin otettiin uusi 6 a §. Laki tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 1981 ja sitä sovelletaan hankkeisiin, joihin valtion työllisyysmäärärahoja on myönnetty ennen vuoden 1982 loppua. Työllisyysasetusta täydennettiin 15 a—15 e §:llä (585/81), joissa käyttömenettelystä annettiin tarkempia säännöksiä.

Lain 6 a §:n mukaan työvoimaviranomaiset myöntävät henkilöstön palkkaamiseen työllisyysmäärärahoja siten kuin on erikseen säädetty tai määrätty. Tässä tarkoitettuja säädöksiä ovat muun muassa asetukset valtion työtehtävistä (1003/81), kunnallisesta työllistämistuesta (1092/81), nuorten työllistämistuesta (1002/81), työelämään perehdyttämiskokeilusta (7/82) ja nuorten työpaikansaannin yhteiskuntatutkimuskokeilusta (8/82). Lisäksi eri hallinnonaloilla on voimassa lukuisia valtionapuseäädöksiä, joissa säädetään valtionosuuksien ja -avustuksien myöntämisperusteista ja määristä. Ne on otettu huomioon työllisyysmäärärahojen käyttämistä koskevilla säännöksillä.

2.2. Käytäntö

Vuonna 1981 myönnettiin momentin 34.50.61 määrärahasta (muu valtionapu) avustuksia eri kohteisiin yhteensä 113,2 miljoonaa markkaa. Pääosa avustuksista, yhteensä noin 33 miljoonaa markkaa, myönnettiin erilaisiin kotimaisen energian käyttöä edistäviin lämpölaite- ja lämmönsiirtoverkostoinvestointeihin.

Uudissähkötysinvestointeihin ja sähkölinjojen peruskorjauksiin myönnettiin avustuksia noin 14 miljoonaa markkaa. Muita kohteita olivat esimerkiksi liikenneministeriön hallinnonalalla tie- satama-, silta-, raide- ynnä muut hankkeet, sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla terveyskeskukset, sairaalat sekä vanhain- ja kunnalliskodit, opetusministeriön hallinnonalalla kirjasto-, koulu- ja museohankkeet sekä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla vesi-, viemäri- ja porotaloushankkeet. Lisäksi avustuksia myönnettiin eräisiin muiden ministeriöiden tehtäväalueiden kohteisiin. Vuoden 1981 aikana arvioitiin avustusten turvin työllistetyin keskimäärin noin 4 200 henkilöä kuukaudessa.

Elokuun 1 päivänä 1981 voimaan tullut lainmuutos merkitsi työllisyysmäärärahoista myönnettävien valtionapujen myöntämismenettelyn muuttamista siten, että avustus myönnetään, paitsi milloin on kysymys henkilöstön palkkaamisesta, valtion virastoille ja laitoksille niiden tarpeisiin käytettäväksi sekä asianomaisille ministeriöille valtionavun myöntämiseksi kunnille ja kuntainliitoille sekä valtioneuvoston päätöksen perusteella myös yhteisöille ja yksityisille. Aikaisemmin valtionapu myönnettiin suoraan sen saajalle ja näin menetellään edelleen myönnettäessä työllisyysmäärärahoista rahoitusta henkilöstön palkkaamiseen. Lain 6 a §:n 3 momentin mukaan valtionavun myöntämisen edellytyksenä on, että se ministeriö, jonka hallinnonalaan hanke kuuluu, on kirjallisesti puoltanut valtionavun osoittamista. Lausunnon sisältö on säännelty varsin yksityiskohdaisesti työllisyysasetuksen 15 e §:ssä.

Käytännössä työllisyysmäärärahojen käytön valmistelu on tapahtunut siten, että valtionavun hakija on toimittanut tarkoitukseen vahvistetuille lomakkeille laaditun hakemuksen asianomaiselle työvoimapiiriin toimistolle, joka on lähettänyt hakemukset lausuntonsa kera työvoimaministeriöön. Eräissä tapauksissa, esimerkiksi kauppa- ja teollisuusministeriön tehtäväalueen hankkeissa on hakemuksiin liitetty asianomaisen piirihallintoviranomaisen lausunto jo valmistelun tässä vaiheessa.

Tämän jälkeen on avustettaviksi harkittuista hankkeista pyydetty asianomaisen ministeriön lausunto. Mikäli lausunto on ollut puoltava ja hanke on työvoimapolitiittisesti ollut tarpeellinen, on työvoimaministeriö tai valtioneuvosto tehnyt päätöksen valtionavun osoittamisesta.

Jatkotoimet, kuten määrärahan valvonta, ovat siirtyneet sen ministeriön tehtäviksi, jolle määräraha on osoitettu. Määrärahojen käytön työvoimapolitiittinen merkitys on pyritty varmistamaan sillä, että määrärahojen osoittamiselle on asetettu työvoiman käyttöön liittyviä ehtoja.

2.3. Muutoksen syyt

Työllisyyslain 6 a §:ää säädettäessä edellytettiin, että sen toimeenpanoa tarkoin seurataan ja saatujen kokemusten perusteella tehdään mahdollisesti tarvittavat muutosehdotukset. Lakia on sovellettu noin vuoden ajan. Se onkin poistanut sen säätämisen perusteena olleet puutteet työllisyysmäärärahojen käyttömenettelyn osalta. Lain soveltaminen on kuitenkin eräissä tapauksissa ollut vaikeaa ja tulokannanvaraista, minkä lisäksi sen edellyttämä valmistelu on osoittautunut monivaiheiseksi.

Työllisyyslain 6 a § sisältää valtionapujen myöntämisen osalta kaksi periaatetta. Pääsääntöisesti valtionapu myönnetään siten, että se otetaan huomioon hankkeeseen myöhemmin mahdollisesti suoritettavan muun valtionosuuden tai -avustuksen vähennyksenä. Erityisen painavista syistä valtioneuvosto voi kuitenkin myöntää vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettaviin rakennushankkeisiin lisäavustusta, mitä ei oteta huomioon vähennyksenä laskettaessa muun valtionosuuden tai -avustuksen määrää. Valtionavun määrääminen tämän mukaiseksi on eri hallinnonaloilla vallitsevan lainsäädännön kirjavuuden tai puuttumisen johdosta ollut usein tulokannanvaraista. Erityisesti lisäavustuksen käyttöperiaatteet ovat jääneet selkiytymättä.

Nykyisten säännösten edellyttämä valtionavun myöntämistä edeltävä valmistelu on käytännössä osoittautunut monimutkaiseksi ja hitaaksi. On tapauksia, joissa hanketta ei selvästi ole voitu osoittaa minkään ministeriön hallinnonalaan kuuluvaksi, jolloin lausunnotonmentelyä ei ole voitu soveltaa. Valmistelun hitaus on aiheuttanut käytännössä myös sen, että erilaisen tarkistusten ja täydennysten hankkiminen on moninkertaistunut. Avustuksen hakijan kannalta tämä on merkinnyt päätöksien viipymistä ja suunnitelmien tarkistuksia ja useissa tapauksissa hankkeiden raukeamista. Hankkeiden toteutumisen epävarmuudesta on seurannut

myös, että määrärahoja on tarpeettomasti jouduttu varaamaan eräissä tapauksissa pitkiksi ajoiksi sellaisiin hankkeisiin, jotka eivät lopulta toteudukaan. Täten määrärahojen käytön ajoitus ei ole onnistunut tyydyttävästi.

2.4. Valmistelu

Esitys on valmisteltu työvoimaministeriön asettamassa työryhmässä, jossa työvoimaministeriön lisäksi ovat olleet edustettuina valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, opetusministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Esityksen tarkoituksena on tehostaa työllisyysmäärärahojen käyttömenettelyä ja samalla yhteensovittaa eri viranomaisten toiminnallisia tavoitteita työvoimaministeriön työllisyyden edistämisen- ja työttömyyden torjuntatavoitteiden kanssa. Yhteensovittamisen onnistuminen riippuu paljolti viranomaisten yhteistyön sujuvuudesta. Tarkoituksena on, että viranomaisten välisten yhteyksien parantamiseksi ainakin niihin ministeriöihin, joiden hallinnonaloilla työllisyysmäärärahoja eniten käytetään, nimettäisiin yhteyshenkilöt, jotka huolehtisivat työvoimaministeriön ja asianomaisen ministeriön välisestä tiedonvaihdosta ja yhteistyöstä ensisijassa ehdotetun työllisyyslain 2 a luvun edellyttämien toimenpiteiden toimeenpanossa. Yhteyshenkilöt olisivat hyödyksi myös muissa työllisyyden hoitoon liittyvien asioiden yhteisessä käsittelyssä.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys ei lisää valtion eikä kuntien menoja, koska kysymys on lähinnä menettelytapasäännösten täydentämisestä ja täsmentämisestä. Menettelyn nopeuttaminen parantaisi edellytyksiä saavuttaa kulloinkin asetetut työllisyystavoitteet. Samoin uudistus yksinkertaistaa valtionavun myöntämismenettelyä eräiltä osin ja siten vähentää viranomaisten työtä ja vastaavasti hallintokustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Työllisyysmäärärahojen käyttöä koskevat säännökset muodostavat työllisyyslaissa oman kokonaisuutensa. Sen vuoksi ehdotetaan, että ne sijoitetaan uuteen 2 a lukuun, jolloin valtion työllisyysmäärärahoilla tapahtuvaa työpaikkojen perustamista tai tukemista koskevat säännökset olisivat työllisyyslaissa ensisijaisesti sovellettavien työ- ja koulutustilaisuuksien järjestämistä koskevien säännösten jälkeen mutta ennen työtömyyskorvausta koskevia säännöksiä.

15 a §. Pykälässä olisi perussäännös siitä, mihin tarkoituksiin työllisyysmäärärahoja, joita ovat työvoimaministeriön päaluokan (34) luvussa Työllisyyden hoito osoitetut määrärahat, osoitetaan tai myönnetään. Määrärahojen osoittamisella tarkoitetaan niiden osoittamista virastoille ja laitoksille joko käytettäväksi virastojen omiin tarpeisiin tai valtionavun myöntämiseksi kunnille ja kuntainliitoille sekä yhteisöille ja yksityisille eri hankkeiden toteuttamiseksi. Myöntämisellä tarkoitetaan määrärahojen myöntämistä suoraan hankkeen toteuttajalle. Nykyisen lain mukaan valtioneuvosto tai työvoimaministeriö osoittaa työllisyysmäärärahoja viranomaisille eri tarkoituksiin myönnettäväksi. Sama menettely jatkuisi esityksenkin mukaisesti lähes kaikissa tapauksissa, kuitenkin siten, että työllisyysmäärärahoja voitaisiin osoittamisen ohella myös eräissä poikkeuksellisissa tapauksissa myös myöntää suoraan määrättyihin hankkeisiin. Nykyisestä laista poiketen ehdotuksessa myös luetellaan ne kohdetyypit, joihin määrärahoja voidaan osoittaa tai myöntää. Lain mukaisia kohteita voisivat olla rakennusten ja rakennelmien rakentaminen, perusparannus-, peruskorjaus- ja saneeraustyöt, laajennukset sekä rakenteellisesti uudelleen järjestämistä koskevat työt, maa- ja vesirakennustyöt.

Käytännössä määrärahoja käytettäisiin samoihin hankkeisiin kuin voimassa olevan lain nojallakin. Esityksessä kuitenkin täsmennettäisiin työllisyysmäärärahojen käyttötarkoituksia ja lisäksi terminologiaa yhdenmukaistettaisiin valtionapuhankkeiden määrittelyn osalta siten,

että ne vastaavat kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 3 §:ssä vastaavanlaisista kohteista käytettyjä termejä.

Myönnettäessä työllisyysmäärärahoista rahoitusta elinkeinotoimintaa harjoittaville yhteisöille tai yksityisille, tarkoituksena on edellyttää, että rahoituksen saajalla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan.

15 b §. Osoitettaessa määrärahoja valtion virastoille ja laitoksille noudatettaisiin nykyistä käytäntöä.

Nykyisen lain mukaan valtioneuvosto tai työvoimaministeriö osoittaa valtionavun aina ministeriölle valtionavun myöntämiseksi kunnille tai kuntainliitoille sekä muille yhteisöille ja yksityisille. Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston ei enää tarvitsisi tehdä päätöksiä valtionapujen osoittamisesta yksittäisiin hankkeisiin. Ehdotuksen 2 momentissa toimintaa koskevilla erityissäännöksillä tarkoitetaan esimerkiksi tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annettua lakia (533/81) ja erityismääräyksillä esimerkiksi museoiden valtionavustuksen perusteista annettua valtioneuvoston päätöstä (404/79) tai tulo- ja menoarvion perusteella yksinomaan myönnettävää valtionapua. Tällöin työllisyysmäärärahoja voidaan osoittaa vain asianomaiselle ministeriölle valtionavun myöntämiseksi, koska on annettu erityissäännöksiä tai -määräyksiä itse toiminnasta. Työllisyysmäärärahojen osoittaminen asianomaiselle ministeriölle tulee kysymykseen niissäkin tapauksissa, joissa erityissäädösten perusteella ei tosiasiallisesti voida myöntää valtionapua esimerkiksi alueellista jakoa koskevien tai muiden rajoittavien päätösten tai määrärahan niukkuuden vuoksi. Puheena olevilla erityismääräyksillä ei tässä tarkoiteta virastoja ja laitoksia koskevia yleisiä toimialasäännöksiä.

Nykyisestä laista poiketen 15 a §:ssä tarkoitettujen hankkeiden osalta valtionapu voitaisiin osoittaa myös suoraan sellaiselle ministeriön alaiselle virastolle tai laitokselle, joka sanottujen erityissäännösten tai -määräysten mukaan

voi myöntää valtionapua kyseiseen hankkeeseen. Silloin kun ministeriöiden alaiset virastot voivat myöntää määrärahoja määrättyihin hankkeisiin, on tarkoituksenmukaista, että myös työllisyysmäärärahoja voidaan osoittaa suoraan näille virastoille ja laitoksille.

Nykyinen käytäntö on osoittanut, että vähäinen osa valtionapuhankkeista on sellaisia, joiden ei ole selvästi voitu osoittaa kuuluvan minkään ministeriön hallinnonalaan. Ehdotuksen mukaan työvoimaministeriö myöntäisi näihin hankkeisiin valtionavun suoraan sen hakijalle.

Valtionavulla tarkoitetaan tässä edelleenkin valtionosuutta ja -avustusta tai muunlaista valtionapua, mutta ei valtion varoista myönnettävää korkotukea.

15 c §. Mikäli johonkin valtionapuhankkeeseen myönnettävän valtionavun enimmäismäärästä on erikseen säädetty tai määrätty, ei työllisyysmäärärahoista myönnetty valtionapu ja muu valtionapu yhteensä saa ylittää tätä enimmäismäärää eikä myöskään silloin, jos hankkeeseen on muutoin vahvistettu valtionavun enimmäismäärä. Säännöksen nojalla työllisyysmäärärahoista myönnetty valtionapu on otettava vähennyksenä huomioon myönnettäessä hankkeeseen valtionapua erityissäännösten nojalla. Säännöksen sanontaa on täsmennetty ja se vastaa oleellisilta osiltaan aikaisempaa käytäntöä.

Edellä sanotusta tekisi poikkeuksen vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettaviin hankkeisiin myönnettävä ylimääräinen valtionapu, jota voitaisiin myöntää enintään 20 prosenttia valtionavun perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista. Ylimääräinen valtionapu ja muu valtionrahoitus yhteensä ei kuitenkaan saa ylittää 90 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Ylimääräistä valtionapua ei oteta huomioon muun valtionavun vähennyksenä. Ehdotuksen ylimääräinen valtionapu vastaa nykyisen lain lisäavustusta. Ylimääräisen valtionavun myöntämisperusteita on myös tarkennettu vastaamaan nykyistä käytäntöä. Voimassaolevan lain mukaista lisäavustusta on myönnetty sellaisilla alueilla toteutettaviin hankkeisiin, joilla työttömyysaste on ainakin 12 prosenttia maan keskimääräisen työttömyysasteen ollessa 6—6,5 prosenttia. Tällöin noin 15 prosenttia kunnista on kuulunut niihin alueisiin, joilla lisäavustus on voinut tulla kysymykseen. Ehdotuksessa tarkoitetaan vaikeimmilla työttömyysalueilla edellä

sanottuja alueita, joille lisäavustustakin on voitu myöntää.

On olemassa myös hankkeita, joihin ei voida myöntää valtionapua minkään erityissäännöksen tai -määräyksen nojalla. Näihin hankkeisiin voitaisiin myöntää valtionapua työllisyysmäärärahoista enintään 75 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista samoin kuin niihin hankkeisiin, joita koskevissa erityissäännöksissä tai -määräyksissä tahi niiden nojalla ei ole valtionavun enimmäismäärää vahvistettu.

15 d §. Lakiehdotuksen tarkoituksena on varmistaa se, että hanke on tarkoituksenmukainen muistakin kuin työllisyysnäkökohdista katsoen. Määrärahan osoittamisen edellytyksenä on, että se ministeriö, jonka hallinnonalaan asia kuuluu, on kirjallisesti puoltanut määrärahan myöntämistä. Lausunnossaan ministeriön on myös todettava valtionavun myöntämisen edellytykset, kuten esimerkiksi se, kuuluuko hanke hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan.

Nykyisestä laista poiketen edellä tarkoitetun lausunnon voisi antaa myös ministeriötä alempi viranomainen eli se, jolle määrärahat osoitetaan. Lausunnosta tulisi samalla lähettää jäljennös asianomaisen hallinnonalan ministeriölle. Järjestely nopeuttaisi menettelyä, samoin kuin se, että lausuntoa ei tarvittaisi olleenkaan niissä tapauksissa, joissa asianomainen ministeriö tai 15 b §:ssä tarkoitettujen vähäisten hankkeiden osalta muu virasto tai laitos on tehnyt esityksen hankkeen toteuttamiseksi.

Asianomaisen ministeriön hankkeesta antamalle lausunnolle ei nyt ole säädetty määräaikaa. Lausunnon viipyessä hankkeeseen varatut määrärahat saattavat odottaa turhaan osoituspäätöstä, vaikka niitä tarvittaisiin muualla työllisyysilanteen helpottamiseksi. Määräaika luo edellytykset suunnitella määrärahojen käyttöä nykyistä paremmin. Yleisperusteluissa mainittu yhdyshenkilöiden nimeäminen olisi myös omiaan nopeuttamaan ja järjeistämään ministeriöitten välistä lausuntonenettelyä. Samoin se varmistaisi sen seikan, onko lausunto pyydettyä ja miltä viranomaiselta se on pyydettyä. Viimekädessä kuitenkin työvoimaministeriö on vastuussa lain edellyttämien lausuntojen pyytämisestä.

15 e §. Mikäli jälkeenpäin käy ilmi, että hankkeeseen on työllisyysmäärärahoista myönnetty rahoitusta, joka yhdessä muun valtionrahoituksen kanssa ylittää 15 e §:ssä säädetyn

enimmäismäärän hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, on liikaa myönnetty valtionapu palautettava valtiolle takaisin. Säännöksessä ehdotetaan palautusvelvollisuus yhdistettäväksi eräisiin muihin tapauksiin. Palautusperusteet vastaavat kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 28 §:n 1 momentin säännöstä.

Lakiin on katsottu tarpeelliseksi lisätä myös säännös takaisinperittävälle valtionavulle suoritettavasta korosta ja viivästyskorosta.

15 f §. Henkilöstön palkkaamiseen myönnettäisiin valtionapua nykyisen käytännön mukaisesti. Työnantajana voisi olla valtion virasto tai laitos, kunta tai kuntainliitto tahi muu yhteisö tai yksityinen yrittäjä.

2. T a r k e m m a t s ä ä n n ö k s e t

Asetuksella olisi annettava tarkempia säännöksiä hakemusmenettelystä ja lausunnonannosta.

3. V o i m a a n t u l o

Lakiehdotus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1983 lukien. Laki olisi voimassa vuoden 1984 loppuun asti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

työllisyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 23 päivänä joulukuuta 1971 annettuun työllisyyslakiin (946/71) uusi näin kuuluva 2 a luku:

2 a luku

Työllisyysmäärärahojen käyttömenettely

15 a §

Työttömien työllistämiseksi tai työllisyyden turvaamiseksi työttömyyden uhatessa voidaan työllisyyden hoitoon osoitetuista valtion työllisyysmäärärahoista tulo- ja menoarvion perusteiden mukaisesti tarvittaessa osoittaa tai myöntää valtion virastoille ja laitoksille, kunnille ja kuntainliitoille sekä yhteisöille ja yksityisille määrärahoja rakentamista, perusparannusta, laajentamista tai rakenteellisesti uudelleen järjestämistä koskeviin hankkeisiin siten kuin tämän luvun 15 b—15 e §:ssä säädetään sekä henkilöstön palkkaamiseen siten kuin tämän luvun 15 f §:ssä säädetään.

15 b §

Työllisyysmäärärahoja voidaan osoittaa valtion virastoille ja laitoksille niiden omiin tarpeisiin käytettäväksi.

Silloin kun sen toiminnan, johon 15 a §:ssä tarkoitettu hanke kuuluu, johtaminen, kehittäminen, avustaminen tai valvonta on toimintaa koskevien erityissäännösten tai -määräysten nojalla tietyn valtion viraston tai laitoksen tehtävänä, työllisyysmäärärahoja voidaan osoittaa

asianomaiselle ministeriölle valtionavun myöntämiseksi valtionavun hakijalle. Vastaavasti voidaan myös sellaiselle ministeriön alaiselle virastolle tai laitokselle, joka erityissäännösten tai -määräysten perusteella voi myöntää valtionapua 15 a §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen, osoittaa työllisyysmäärärahoja valtionavun myöntämiseksi sanotunlaiseen hankkeeseen.

Muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työllisyysmäärärahoista voidaan myöntää valtionapua suoraan valtionavun hakijalle.

15 c §

Työllisyysmäärärahoista myönnetty valtionapu yhdessä samaan tarkoitukseen suoritettavan muun valtionavun kanssa ei saa ylittää asianomaista valtionapuhanketta koskevissa erityissäännöksissä tai -määräyksissä säädettyä tai muutoin vahvistettua hanketta koskevan valtionavun enimmäismäärää.

Vaikeimmilla työttömyysalueilla toteutettaviin hankkeisiin voidaan 1 momentissa säädetystä poiketen myöntää ylimääräistä valtionapua enintään 20 prosenttia valtionavun perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista. Hankkeeseen tulevan valtionrahoituksen yhteismäärä ei kuitenkaan saa ylittää 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Ylimääräistä valtion-

apua ei oteta huomioon mahdollisesti myönnettävän muun valtionavun vähennyksenä.

Jos valtionavun enimmäismäärästä ei ole annettu erityissäännöksiä tai -määräyksiä, työllisyysmäärärahoista myönnettävä valtionapu yhdessä muun valtionavun kanssa ei saa ylittää 75 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

15 d §

Työllisyysmäärärahojen käyttämisen edellytyksenä on, että valtionapuhankkeen suunnitteluun, toteuttamiseen ja valtionaputoimintaan nähden noudatetaan mitä kunkin hankkeen osalta on erikseen säädetty tai määrätty.

Valtionavun osoittamisen edellytyksenä on, että se virasto tai laitos, jolle määräraha osoitetaan, on antanut asiasta kirjallisen puoltavan lausunnon tai tehnyt esityksen määrärahan osoittamisesta. Jos lausuntoa ei anneta asetun kohtuullisen määräajan kuluessa, katsotaan annetun kielteinen lausunto.

15 e §

Jos myöhemmin käy ilmi, että työllisyysmäärärahoista myönnetyn rahoituksen ja muun valtionrahoituksen yhteismäärä ylittää tässä laissa säädetyn enimmäismäärän, on liikaa

myönnetty osa palautettava valtiolle. Valtionavun myöntänyt viranomainen voi määrätä valtionavun tai sen osan maksettavaksi takaisin joko kokonaan tai osaksi myös silloin, kun valtionavun suorittamiseksi on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka valtionapu on muutoin myönnetty perusteettomasti tai valtionavun suorittamiseen liitettyjä ehtoja ei ole noudatettu.

Palautettavalle valtionavulle on suoritettava 12 prosentin korko sen kuukauden alusta, jona valtionapu on maksettu. Palautettavaksi määrätyle valtionavulle korkoineen on suoritettava viivästyskorkoa 16 prosenttia palautuspäätöksessä määrätystä takaisinmaksupäivästä.

15 f §

Työnantajille voidaan henkilöstön palkkaamiseen osoittaa tai myöntää työllisyysmäärärahoja siten kuin siitä on erikseen laissa tai asetuksessa säädetty tahi muutoin määrätty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983 ja sitä sovelletaan hankkeisiin, joihin valtion työllisyysmäärärahoja myönnetään ennen vuoden 1984 loppua.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Matti Abde*

